

Martina VÍTKOVÁ, *Od ilegality k toleranci. Tajní nekatolíci v okolí Horních Dubenek v 18. století*, České Budějovice 2006 (bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 72 s.

posudek vedoucího bakalářské práce

Martina Vítková si za téma své bakalářské práce zvolila problematiku tajného nekatolictví v oblasti, která stála mimo hlavní region, s nímž je tajné nekatolictví spojováno, totiž Polabí a východní Čechy, a zaměřila se na území západního okraje Českomoravské vrchoviny. Pro svůj výzkum vybrala ves Zahrádky patřící tehdy do majetku města Jindřichův Hradec a především několik vesnic ležících v západní části telčského panství. Právě v této oblasti na pomezí dvou velkých panství katolické vrchnosti (Jindřichův Hradec a Telč) i několika menších statků jiných světských i duchovních pozemkových vrchností se v osmdesátých letech 17. století překvapivě (z pohledu tehdejších úředníků) vysoký počet poddaných přihlásil k evangelické víře.

V úvodu předeslala, že problematiku tajného nekatolictví chce nazírat očima dobových aktérů, tedy samotných evangelíků, jejich nových pastorů i vrchnostenských a státních úředníků, kteří s nimi při přihláškách přišli do kontaktu (zejména s. 6). Tento přístup se jí podařilo naplnit, i když je samozřejmé a pochopitelné, že na řadu položených otázek zatím nenalezla odpověď.

Poté, co konstruovala kontinuitu tolerančního nekatolictví s předbělohorským obdobím a částečně se dotkla i problematiky konfesijně motivovaného emigrantství (s. 19-24) se následně věnovala náboženské praxi tajných evangelíků v předtolerančním období, hlavně tajným schůzkám a distribuce knih. Jádrem práce tvoří třetí a čtvrtá kapitola pojednávající o slavnostních přihláškách k evangelické církvi a o vzniku sboru v Horních Dubenkách. Po objasnění otázky, jakým způsobem se zpráva o tolerančním patentu dostala mezi poddané na pomezí království a markrabství, v nich Martina Vítková hledala odpovědi na otázky, které se objevují i v současných výzkumech tajného nekatolictví, totiž jaké byly lidové náboženské představy, co podaný věděli o své víře, jak ji odlišovaly od oficiální katolické víry či jaké měli ponětí o obou tolerovaných vyznáních. Přihlášky k evangelické církvi přitom Martina Vítková popsala jako mocenský akt, při kterém noví evangelíci byli konfrontováni se zástupci vrchnostenské i státní moci, přičemž obě dvě strany do něho promítaly své představy o víře, o „těch druhých“ či o poddanské poslušnosti.

Martina Vítková ve své bakalářské práci prokázala cit pro zvolené téma i schopnost samostatné práce s literaturou a prameny. V jejím závěru navíc ukázala, jakým směrem by ve svých výzkumech chtěla pokračovat.

Práci doporučuji k obhajobě a s potěšením hodnotím jako v ý b o r n o u.

Jindřichův Hradec, 12. srpna 2006

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D., v. r.